

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk
utdanning og yrkesgodkjenning

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjennings avgjørelse av 11. september 2026

Sak: 2026/0720

Klager: A

Saken gjelder: Klage over vedtak om avslag på søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) den 17. juli 2025. I vedtaket avsto HK-dir klagers søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringslova § 23-3. HK-dir vurderte at den polske kvalifikasjonen «Mechanik - monter maszyn i urzadzen» ikke kunne godkjennes som sidestilt med et norsk fag- eller svennebrev. HK-dir begrunnet dette med at den utenlandske opplæringen manglet vesentlige elementer fra det norske industrimekanikerfaget. Klager var uenig i vedtaket og mente at han hadde gjennomført en helhetlig opplæring i faget av høy kvalitet. Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning opphevet HK-dirs vedtak og sendte saken tilbake til HK-dir for ny behandling. Nemnda fant også grunn til å knytte noen avsluttende bemerkninger til HK-dirs saksbehandling.

Klagenemndas medlemmer: Henrik W. Bärnholdt, Kristin Seehusen, Miriam Thea Josefin Svenaeus Bakken Wallenborg, Øistein Frank Sundli og Taija-Riitta Blencke.

1 Sakens bakgrunn

- (1) A (heretter klager) søkte 4. mars 2025 Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (heretter HK-dir) om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring.
- (2) Av søknaden fremgikk det at klager søkte om å få godkjent kvalifikasjonen «*Mechanik - monter maszyn i urzadzen*» (oversatt til «mekaniker – montør av maskiner og innretninger»), som klager fikk utstedt i Polen i 2023. Vedlagt søknaden var svennebrev med norsk oversettelse som bekreftet kvalifikasjonen.
- (3) HK-dir fattet 17. juli 2025 vedtak om avslag på søknaden, begrunnet i at den omsøkte kvalifikasjonen mangler vesentlige elementer fra den norske opplæringen som fører til et fag- eller svennebrev som industrimekaniker.
- (4) Klager påklaget vedtaket 24. juli 2025. Klager er uenig i HK-dirs vurdering, og mener at den polske kvalifikasjonen har gitt han en helhetlig opplæring i faget av høy kvalitet.
- (5) HK-dir ga klager en utvidet begrunnelse for deres vurdering i e-post av 1. september 2025, og ba klager gi en tilbakemelding dersom han ikke lenger ønsket å opprettholde klagen. Klager besvarte ikke henvendelsen.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Vestre Strømkaien
5008 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (6) HK-dir vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (heretter forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble dermed den 23. mars 2026 oversendt til Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning sammen med HK-dirs innstilling i klagesaken.
- (7) Klager fikk i brev 23. mars 2026 informasjon om saksgangen for klagenemnda og frist til å kommentere HK-dirs innstilling, eller gi andre merknader i saken.
- (8) I forbindelse med en annen klagesak, ble Klagenemndssekretariatet gjort kjent med at HK-dirs innstilling i saken var oversendt til klager uten vedlegg. Klager fikk oversendt vedleggene fra HK-dirs innstilling 22. mai 2026, og mulighet til å inngi eventuelle merknader. Klager sendte inn merknader 22. og 29. mai 2026, samt 1. juni 2026.
- (9) Klagers merknader ble oversendt HK-dir, som fikk anledning til å inngi avsluttende kommentarer i saken. HK-dir sendte 9. juni 2026 inn avsluttende kommentarer.
- (10) HK-dirs kommentarer ble oversendt til klager, som fikk anledning til å inngi avsluttende merknader i saken før nemndas behandling. Klager sendte 17. juni 2026 inn avsluttende merknader.
- (11) Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning behandlet saken i nemndsmøte 11. september 2026.

2 HK-dirs begrunnelse for vedtaket i hovedtrekk

- (12) HK-dirs vurdering i saken kan i det vesentlige oppsummeres slik:
- (13) HK-dir har vurdert at den omsøkte kvalifikasjonen har visse likheter med det norske industrimekanikerfaget, men mangler tilstrekkelig opplæring i følgende vesentlige faglige elementer:

«[U]tføring av fra- og tilkobling på elektriske systemer i tråd med gjeldende el-regelverk i forbindelse med vedlikeholdsarbeid.»

- (14) HK-dir mener at dette er en forutsetning for å arbeide som industrimekaniker, og at den omsøkte kvalifikasjonen derfor ikke oppfyller kravene for å kunne sidestilles med norsk fag- og yrkesopplæring.
- (15) Videre understreker HK-dir at det faller utenfor deres mandat å vurdere langvarig arbeidserfaring, sertifisering eller kurs som ikke var en del av den formelle opplæringen.

3 Klagers argumentasjon i hovedtrekk

- (16) Klagers argumentasjon kan i det vesentlige oppsummeres slik:
- (17) Klager forstår at det norske lærefaget kan inneholde andre elementer enn den polske opplæringen. Klager mener imidlertid at den polske opplæringen har gitt han en helhetlig opplæring i faget, inkludert opplæring i drift og grunnleggende elektroteknikk, spesielt knyttet til arbeid med industrimaskiner. Ifølge klager kombinerer denne yrkesretningen elementer fra mekanikk, hydraulikk og grunnleggende elektrofag.

- (18) Videre trekker klager frem at han ble uteksaminert fra en skole i Polen som er kjent for sitt høye utdanningsnivå. Klager trekker også frem at fagprøven ble gjennomført foran en kommisjon med fageksperter, og at han bestod med karakteren «meget god». Dette viser at klager har høy faglig kompetanse.
- (19) Klager jobber for tiden med et prosjekt i Norge hvor hans daglige arbeid innebærer tilkobling/frakobling og testing av elektriske installasjoner. Klagers arbeidsgiver har godkjent kompetansen hans.
- (20) Til slutt understreker klager at han har videreutviklet sin kompetanse og gjennomført en rekke tilleggskurs i Norge og Polen. Klager har blant annet bestått en eksamen som gir kompetanse til å utføre elektriske tilkoblinger opptil 1 kV. Etter klagers syn har dette direkte betydning for det elementet som HK-dir mener den polske opplæringen mangler. Klager ber om at hans tilleggskurs og reell faglig kompetanse tas i betraktning.

4 Klagenemndas vurdering

4.1 Klagenemndas kompetanse i saken

- (21) Saken gjelder klage 24. juli 2025 over HK-dirs vedtak 17. juli 2025 om avslag på klagers søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Klagen er fremsatt rettidig, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.
- (22) Av forskrift 2. juli 2025 nr. 1462 om enkelte klagenemnder på Kunnskapsdepartementets område § 6 følger det at klagenemnda «skal behandle klager over enkeltvedtak om [...] godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringsloven § 23-3». Klagenemnda har i utgangspunktet kompetanse til å «prøve alle sider av saken», jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum. Dette omfatter både HK-dirs faktiske og rettslige vurderinger, herunder bevisbedømmelsen og skjønnsutøvelsen. Selv om klagenemnda har full kompetanse til å prøve alle sider av saken, vil det likevel ikke innebære en plikt, jf. Innst. O nr. 4 (1994-1995) s. 9.
- (23) Klagenemnda vil foreta en selvstendig vurdering av saken, både av det faktiske grunnlaget og den rettslige vurderingen som HK-dir har lagt til grunn for vedtaket, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

4.2 Utgangspunktet for vurderingen

- (24) I foreliggende sak har HK-dir avslått klagers søknad om godkjenning av den polske kvalifikasjonen «*Mechanik-monter maszyn i urzadzen*», begrunnet i at kvalifikasjonen ikke oppfyller vilkåret om faglig innhold. HK-dir vurderer at den omsøkte kvalifikasjonen mangler vesentlige elementer fra det norske industrimekanikerfaget. Klager er uenig i HK-dirs faglige vurdering, og mener at den polske utdanningen har gitt han en helhetlig opplæring i faget av høy kvalitet.
- (25) I tråd med klagen vil klagenemnda ta stilling til om HK-dirs vurdering er i tråd med gjeldende regelverk.

4.3 Rettslig grunnlag for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

- (26) Det rettslige grunnlaget for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring er lov. 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (heretter opplæringslova) § 23-3. Bestemmelsen lyder:

«Den som har utenlandsk fag- eller yrkesopplæring, kan søke departementet om å få ei godkjenning av opplæringa. Departementet skal godkjenne opplæring som har same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget. Opplæring som er godkjent, er sidestilt med norsk fag- eller sveinebrev eller vitnemål.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for godkjenning, saksbehandling, klage og om oppnemning av klagenemnd.»

- (27) Det fremgår av bestemmelsens første ledd at utenlandsk fag- og yrkesopplæring skal godkjennes dersom den utenlandske opplæringen har samme «nivå og omfang» som den norske vidaregåande opplæringen og inneholder «mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget». Bestemmelsen oppstiller med dette tre vilkår som må være oppfylt for godkjenning av utdannelsen. Den må ha samme nivå, samme omfang og må inneholde mange av de vesentlige elementene i det aktuelle faget. Sistnevnte vilkår er av HK-dir omtalt som et vilkår om faglig innhold. Etter klagenemndas syn gir bestemmelsen videre uttrykk for at det må foretas en konkret sammenligning av den utenlandske kvalifikasjonen opp mot relevante, norske lærefag.
- (28) Klagenemnda har tidligere i sak [2026/0118](#) vurdert at opplæringslova § 23-3 oppstiller en plikt for departementet (i praksis HK-dir) til å godkjenne søknader som oppfyller de øvrige vilkårene. Det betyr at utenlandsk fag- og yrkesopplæring som har «same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget» skal godkjennes.
- (29) Ordlyden «vesentlege elementa i det aktuelle faget» gir etter klagenemndas syn uttrykk for at det er de sentrale delene/fagområdene i opplæringen som må vurderes opp mot det aktuelle, norske lærefaget. Videre tilsier «mange av dei» at den omsøkte kvalifikasjonen ikke må være fullt ut dekkende/tilsvarende i sitt innhold. Det kreves ikke at alle vesentlige deler i den norske opplæringen er dekket i den omsøkte kvalifikasjonen, det er tilstrekkelig at «mange» av disse er dekket for at vilkåret anses som oppfylt.
- (30) Etter bestemmelsens andre ledd er departementet blant annet gitt hjemmel til å gi nærmere regler i forskrift om vilkår for godkjenning og saksbehandling. Departementet har ikke benyttet denne kompetansen og det foreligger dermed ikke nærmere vilkår for godkjenning eller krav til saksbehandlingen.
- (31) I foreliggende sak er det ikke omtvistet at vilkårene om «same nivå og omfang» er oppfylt. Klagenemnda finner ikke grunn til å vurdere dette annerledes enn HK-dir. Disse vilkårene vil dermed ikke bli vurdert nærmere i det følgende. Spørsmålet for nemnda er om klagers kvalifikasjon også oppfyller vilkåret om faglig innhold.

4.4 HK-dirs avslag er ikke i tråd med gjeldende regelverk

- (32) Klagenemnda går så over til HK-dirs vurderinger av det faglige innholdet i klagers kvalifikasjon.
- (33) HK-dir har i vedtaket opplyst at det i vurderingen av om den omsøkte kvalifikasjonen kan sidestilles med det norske industrimekanikerfaget, ble sammenlignet hva som kreves for å oppnå den utenlandske og norske kvalifikasjonen. Det er videre opplyst at den konkrete sammenligningen med det norske lærefaget ble gjort på bakgrunn av de definerte vesentlige elementene som Faglig råd for teknologi- og industrifag (heretter FRTEK) hadde fastsatt.

(34) I e-post til klager 1. september 2025 ga HK-dir en nærmere begrunnelse for vurderingen. Her opplyste HK-dir at den omsøkte kvalifikasjonen var vurdert av sakkyndige i det norske industrimekanikerfaget.

(35) I innstillingen til nemnda opplyses det derimot at det er HK-dir som har foretatt vurderingen av klagers kvalifikasjon. Det fremgår videre HK-dir har tatt utgangspunkt i læreplanene for den utenlandske og norske utdanningen. Vedlagt innstillingen var et dokument datert 30. mai 2025 med HK-dirs faglige vurdering av den polske kvalifikasjonen «*IM55 Mechanik-monter maszyn i urzadzen*» med utgangspunkt i læreplan fra 2019-nå. HK-dir vurderte kvalifikasjonen som ikke sidestilt med norsk fagbrev i industrimekanikerfaget, og det ble gitt følgende begrunnelse:

«HK-dirs funn viser at læreplanen dekker mange av de definerte faglige elementer i industrimekanikerfaget, men den mangler opplæring innen utføring av fra- og tilkobling på elektriske systemer i tråd med gjeldende el-regelverk i forbindelse med vedlikeholdsarbeid.

HK-dir mener at dette kan legges til grunn for å ikke godkjenne kvalifikasjonen.»

(36) Det fremgikk videre av dokumentet at:

«Utføre fra- og tilkobling på elektriske systemer i tråd med gjeldende el-regelverk i forbindelse med vedlikeholdsarbeid er en forutsetning for å arbeide som industrimekaniker. Det er viktig at arbeidstakeren tilegner seg kunnskap om norsk el-regelverk så raskt som mulig.»

(37) Sistnevnte uttalelse er etter det opplyste hentet fra FRTEK sin vurdering av de vesentlige elementene i industrimekanikerfaget. FRTEK har imidlertid også vurdert en rekke andre elementer i faget som vesentlige. Av HK-dirs faglige vurdering fremgår det at den polske læreplanen dekker mange av disse vesentlige elementene fra den norske opplæringen, med unntak av ett element, som FRTEK og HK-dir har vurdert at er en «forutsetning for å arbeide som industrimekaniker».

(38) Klagenemnda forstår at enkelte elementer i det norske lærefaget kan anses som mer vesentlig enn andre elementer. Som nevnt i avsnitt 29 oppstiller imidlertid ikke opplæringsloven § 23-3 krav om at alle vesentlige elementer må være dekket, for at godkjenning skal gis. Loven forutsetter derimot at godkjenning «skal» gis så lenge den omsøkte opplæringen inneholder «mange» av de vesentlige elementene i faget. Dersom HK-dir mener at ett enkeltstående kompetansemål i opplæringen er så avgjørende at det gir grunnlag for avslag, må det i så fall fremkomme tydelig av begrunnelsen hvorfor det ene kompetansemålet er vurdert å være en forutsetning for godkjenning. Klagenemnda kan ikke se at dette er begrunnet nærmere av HK-dir i vurderingen. HK-dirs vurdering i saken er derfor ikke forenelig med det rettslige utgangspunktet i opplæringsloven § 23-3.

(39) På denne bakgrunn er det klagenemndas syn at HK-dirs vedtak ikke beror på korrekt rettsanvendelse, og derfor må oppheves.

4.5 Avsluttende bemerkninger til HK-dirs saksbehandling

(40) Avslutningsvis, selv om det er uten betydning for sakens utfall, vil klagenemnda kommentere noen forhold knyttet til HK-dirs saksbehandling.

- (41) Klagenemnda forstår opplysningene i saken slik at HK-dirs innstilling til nemnda ble oversendt til klager uten vedleggene. Vedlagt innstillingen var blant annet HK-dirs faglige vurdering som HK-dir har bygget vedtaket sitt på. Klager har riktignok fått kjennskap i vedtaket til hvilket vesentlig element HK-dir mente manglet i den polske opplæringen. Klager har likevel ikke fått mulighet til å gjøre seg kjent med HK-dirs faglige vurdering i sin helhet. Klagenemnda synes dette er problematisk i lys av HK-dirs begrunnelsesplikt, og av hensyn til klagers kontradiksjon og sakens opplysning. I foreliggende sak har den faglige vurderingen vært sentral for HK-dirs vurdering i vedtaket. Som følge av at HK-dirs vedtak er opphevet på et annet grunnlag, ser imidlertid ikke klagenemnda at det er nødvendig å ta endelig stilling til om dette utgjør en saksbehandlingsfeil i denne saken.
- (42) Klagenemnda vil også bemerke at HK-dir gir forskjellig informasjon om hvem som foretok den faglige vurderingen av klagers kvalifikasjon. Dette er svært uheldig, og nemnda ber HK-dir sørge for å gi korrekt informasjon til søkerne.
- (43) Klagenemnda vil videre minne om at formålet med begrunnelsesplikten i forvaltningsloven § 25 og kravet til samtidig begrunnelse i forvaltningsloven § 24 blant annet er å sette mottaker i stand til å forstå vedtaket og avgjøre om det er grunnlag for å klage. Når HK-dir ikke har gitt søker slike sentrale opplysninger, tilsier dette at klagers kontradiksjon ikke er ivaretatt. Nemnda vil også oppfordre HK-dir til å begrunne sine vurderinger tilstrekkelig allerede i vedtaket, i tråd med forvaltningsloven § 24 og § 25. HK-dir bør i tråd med forvaltningsloven § 24 ikke legge opp til en praksis der en utvidet begrunnelse for vedtaket først gis etter mottak av klagen, slik som ble gjort i foreliggende sak ved e-post 1. september 2025 og innstillingen til nemnda.

5 Vedtak

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning fatter etter dette følgende vedtak:

HK-dirs vedtak av 17. juli 2025 oppheves, og saken sendes tilbake til HK-dir for ny behandling.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Etter forvaltningsloven § 36 kan en part kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret et vedtak til gunst for parten, eksempelvis kostnader til advokat. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader må settes frem senest 3 uker etter at melding om det nye vedtaket er kommet frem til parten. Kravet sendes til klagenemnda v/ Klagenemndssekretariatet, med mindre HK-dir har fattet nytt vedtak i saken. Har HK-dir fattet nytt vedtak i saken sendes kravet til HK-dir.

11. september 2026

Henrik W. Bärnholdt	Kristin Seehusen	Miriam Thea Josefin Svenaesus Bakken Wallenborg	Øistein Frank Sundli	Taija-Riitta Blencke
Nemndsleder	Nestleder	Nemndsmedlem	Nemndsmedlem	Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur